

26. Halál és feltámadás

A bűn

zsoldja a halál. De az egyedül halhatatlan Isten Ártatlanok életet ad megváltottainak. Addig a napig a halál minden ember számára csak ántudatlan állapot. Amikor életünk ura, Krisztus, megjelenik, a feltámadt igazak az élő igazakkal együtt megdicsőülnek és elragadtatnak, hogy Urukkal találkozzanak. A második feltámadás, a gonoszok feltámadása, ezer év múlva lesz. (Róm 6:23; 1Tim 6:15-16; Préd 9:5-6; Zsolt 146:3-4; Jn 11:11-14; Kol 3:4; 1Kor 15:51-54; 1Thessz 4:13-17; Jn 5:28-29; Jel 20:1-10)

A filiszteusok serege

táborba szállt Sunemnól, és felkészülte Izrael megtámadására. Saul király, aki egyáltalán nem volt bizakodó hangulatban, Izrael seregét a Gilboa hegy közelében állította fel. A múltban Isten jelenlétének bizonyosságával Saul főlelem nélkül vezethette Izraelt az ellenséggel szembe. De Saul elfordult az értől, és amikor a hitegyes király megpróbált kapcsolatba kerülni Istennel, hogy megtudja a közelgő csata kimenetelét, Isten nem állt szívele.

Az

ismeretlen holnapról való baljós slátó főlelem nagyon rínehezdedt Saulra. "Ha Sámuel velem lenne! De Sámuel meghalt, és nem adhatott tanácsot neki. Vagy igen?"

Saul megtudta, hogy van

egy halottidőző, aki megmenekült a korábbi boszorkányoktól, és a magas király lealacsonyult, hogy e halottidőzőtől megtudja a másnapos csata kimenetelét. Ezt kérte: "Észámuelt időzd fel nekem!" A másnapos szesz alatt "Ézistenfőlelem" látott "Ézfeljőni a főlemből", aki közel állt a szerencsétlen királlyal, hogy Izrael nemcsak elveszti a háborút, de őt és fiait is megölik (1Sámuel 28).

A jövendő élet és a halál

De valóban Sámuel lelke volt az, aki ezt megjövendősítette? Hogyan lehetett ennek az Istentől kárhoztatott halottidőzőnek hatalma Sámuel - Isten prófétájának - lelke felett? És honnan jött Sámuel, miort "Éza főlemből" jött fel a lelke? Ha nem Sámuel lelke volt az, aki Saulhoz szílt, akkor ki volt az? Nézzük meg, mit tanít a Biblia a halottakról, a halottakkal való kapcsolatáról és a feltámadásról!

Á

Halhatatlanság és halál

A

halhatatlanság az az állapot vagy tulajdonság, amely nincs kitűve a halálnak. A Szent-írás fordításként a halhatatlanság szót a görög *athanasia*, azaz 'halál nélküli állapot' és *aphtharsia*, azaz 'rozsdamentlenség' kifejezésekkel fordították. Hogyan vonatkozik ez a fogalom Istenre és az emberi lényekre?

Halhatatlanság. A Szent-írás kinyilatkoztatja, hogy az *írásokkal* Isten halhatatlan (1Tim 1:17). Tény, hogy ō "egyetlen halhatatlan" (1Tim 6:16). ō nem teremtett lény, ō *magában* létezik; nincs kezdete, és nincs vége (lásd e *írás* 2. fejezetét).

A Szent-írás

sehol sem értelmezi a halhatatlanságot olyan tulajdonságnak vagy állapotként, amely az embernek vagy "lelk"-nek, "szellem"-nek saját, vele született tulajdona. A *írások* "lelk"-nek vagy "szellem"-nek fordított kifejezések... *írások* mint 1600-szor fordulnak elő a Bibliában, de sohasem kapcsolódnak a "halhatatlan" vagy "halhatatlanság" szóhoz." (lásd a 7. fejezetet).[1]

Tehát

ellentétben Istennel, az ember halandó. A Szent-írás az ember "életét" a *írásokkal* hasonlítja össze, amely "rövid ideig tart, azután pedig eltűnik" (Jak 4:14). "Testük, és olyanok, mint az ellebbenő szőlő, amely nem tér vissza." (Zsolt 78:39) Az ember "mint a virág, kinyílik és elhervad, és eltűnik, mint az árnyék, és nem állandó" (Jób 14:2).

Isten és az ember

alapvetően különböznek egymástól. Isten végtelen, az ember véges. Isten halhatatlan, az ember halandó. Isten *írásokkal*, az ember *halandó*.

Feltételek

halhatatlanság. A

teremtéskor azaz az Isten megalkotta az embert a föld porából, és orrába lehelte az élet leheletét. Így lett az ember "lélekkel" (1Móz 2:7 - 9. kat. ford.). A teremtés *írásokkal* kinyilatkoztatja, hogy az emberiség Istentől kapta az életet (v. ApCsel 17:25, 28; Kol 1:16-17). Ennek az alapvető ténynek a *írásokkal* vetkezésben a halhatatlanság nem az ember vele született tulajdonsága, hanem Isten ajándéka.

Amikor Isten megteremtette

adámot és Évát, szabad akaratot adott nekik - a földet és a természetet. Engedelmeskedhettek vagy megtagadhatták az engedelmességet; megmaradnak Isten ereje által állandó engedelmeségtől függetlenül. Tehát az ajándékba kapott halhatatlanságuk feltételes volt.

Isten

gondosan Ács vilÁigosan meghatÁrozta, hogyan veszthetik el ezt az ajÁndÁkot - ha esznek Áza jÁ Ács gonosz tudÁjsÁnak fÁjjÁrÁl". Isten figyelmeztette Áket, hogy amikor ÁzejÁndel arrÁl, bizony, meghalsz" (1MÁz 2:17).[2]

A

halÁjl a bűn zsoldja. SÁjtÁjn cÁfolva Isten figyelmeztetÁsÁt - hogy az engedetlensÁg halÁjlhoz vezet - azt ÁllÁ-totta: ÁBizonny, nem haltok meg" (1MÁz 3:4). De ÁdÁim Ács Áova, miutÁjn ÁithÁjgta Isten parancsÁjt, megtapasztalta, hogy a bűn zsoldja valÁban halÁjl (RÁm 6:23). BűnÁk vonta maga utÁjn ezt az Á-tÁletet: ÁVisszatÁorsz a fÁldebe, mert abbÁl vÁtettÁl; mert por vagy te, Ács ismÁt porrÁj leszesz" (1MÁz 3:19). Ezek a szavak nem az Álet folyamatosÁjgÁjt jelzik, hanem a megszűnÁsÁt.

Ennek az Á-tÁletnek a

kimondÁisa utÁjn Isten elÁjrt a bűnÁs pÁrt az Álet fÁjjÁrtÁl, hogy ne ehessen arrÁl, nehogy ÁrÁkkÁ Áljen" (1MÁz 3:22). Isten cselekedete nyilvánvalÁvÁj tette, hogy az engedelmessÁg feltÁtelÁvel Á-gÁrt halhatatlansÁjg elveszett a bűn miatt. Most halandÁkkÁj lettek, kitÁve a halÁjlnak. Ás mivel ÁdÁim nem ÁrÁkkÁ-thette tovÁbb azt, amije mÁj neki sem volt, Áza halÁjl minden emberre elhatott, mivelhogy mindenk vÁtkeztek" (RÁm 5:12).

Csak Isten

irgalma mentette meg ÁdÁimot Ács ÁvÁjt az azonnali halÁjltÁl. Isten Fia felajÁnlotta ÁletÁt, hogy Ák mÁg egy lehetősÁget kaphassanak - egy mÁsodik esÁlyt. Á volt Áz Isten BÁrÁnya, aki megÁletett e vilÁjg alapÁ-tÁisa Áta" (Jel 13:8).

Az emberisÁg

remÁnyisÁge. BÁj

az emberek halandÁnak szÁletnek, a Biblia arra bÁjtorÁ-t, hogy keressÁk a halhatatlansÁjgot (IÁsd pl. RÁm 2:7). JÁzus Krisztus ennek a halhatatlansÁjgnak a forrÁisa. Áz Isten kegyelmi ajÁndÁka... ÁrÁkk Álet a mi Urunk, Krisztus JÁzusban" (RÁm 6:23; vÁj. 1Jn5:11). Á ÁzeltÁrÁjte a halÁjlt, vilÁgossÁgra hozta pedig az Áletet Ács halhatatlansÁjgot" (2Tim 1:10). ÁMert amikÁppen ÁdÁjmban mindnyÁjjan meghalnak, azonkÁppen a Krisztusban is mindnyÁjjan megelevenÁttetnek." (1Kor 15:22) Krisztus maga mondta, hogy hangjÁra megnyÁlnak a sÁrok, Ács feltÁjmadnak a halottak (Jn 5:28-29).

Ha

Krisztus nem jÁtt volna el, az emberisÁg helyzete remÁnytelen lett volna, Ács mindazok, akik meghaltak, ÁrÁkkre elpusztultak volna. De Krisztus Áldozata folytÁjn senkinek sem kell elpusztulnia. JÁnos ezt mondta: ÁMert Ágy szerette Isten e vilÁgot, hogy az Á egyszÁlÁtt FiÁjt adta, hogy valaki hiszen Á benne, el ne vesszen, hanem ÁrÁkk Álete legyen" (Jn 3:16). TehÁjt a Krisztusba vetett hit nemcsak a bűn bÁntetÁsÁt tÁrli el, hanem megajÁndÁkozta a hÁ-vöket a felbecsÁlhetetlen halhatatlansÁjggal.

Krisztus ÁvilÁgossÁjgra

hozta... a halhatatlanságot az evangélium által" (2Tim 1:10). Például arra biztosít bennünket, hogy a Szentlélek által meggyőzték... az evangéliumot a Krisztus Jézusban való hit által" (2Tim 3:15). Akik nem fogadják el az evangéliumot, nem kapnak halhatatlanságot.

Részletesen

a halhatatlanságban. Amikor lejár az a pillanat, amikor az evangéliumot megkapják a halhatatlanság ajándékát: azaz a meggyőződést, titkot mondok nektek. Mindnyájan ugyan nem aluszunk el, de mindnyájan elváltunk, nagy hirtelen, egy szempillantásban, az utolsó trombitaszóra; mert trombita fog szólni, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltunk. Mert szákság, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságot ártson magára, és a halandó test halhatatlanságot ártson magára. Amikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba árt, és a halandó halhatatlanságba árt, akkor beteljesül az Ige, amely meg vagyonszól: Elnevelte a halál diadalra" (1Kor 15: 51-54).

Ebből nagyon világosan

kitűnik, hogy Isten nem a halál pillanatában ad a hűvőknek, hanem a feltámadáskor, amikor "az utolsó trombita" szól. Akkor "ez a halandó halhatatlanságba árt". Noha Jézus világossá teszi, hogy megkapjuk az evangéliumot az ajándékát, amikor elfogadjuk Jézus Krisztust személyes Megváltásunknak (1Jn 5:11-13), de ez az ajándék ténylegesen akkor valóban meg, amikor Krisztus visszajár. Csak akkor fogunk halandóbbá halhatatlanná, romlandóbbá romolhatatlanná válni.

Á

A halál természet

Ha halál

az élet megszűnése, mit mond a Biblia, milyen állapotba kerül az ember, ha meghal? Miért fontos, hogy a keresztyének megértsék ezt a bibliai tanítást?

A halál alvása. A halál nem teljes megsemmisítés, hanem csak átmeneti állapot, máig az ember a feltámadásra vár. A Biblia ismételt alvásnak nevezi ezt a közbeeső állapotot.

Az "testamentum azt mondja Dávidról, Salamonról, valamint Izrael és Jéda tőbbi királyának haláláról, hogy "ézelaludtak atyáikkal" (1Kir 2:10; 11:43; 14:20, 31; 15:8; 2Kor 21:1; 26:23 stb.). Jézus alvásnak nevezte a halált (Jézus 14:10-12), mint Dávid (Zsolt 13:4), Jeremiás (Jer 51:39, 57) és Dániel is (Dán 12:2).

Az Őstestamentum ugyanezt

a hasonlatot használja. Jairus halott leánya állapotának minősítéseként Krisztus

azt mondta, ő alszik (Mt 9:24; Mk 5:39). Hasonlítközpön nyilatkozott a meghalt Lázár is (Jn 11:11-14). Mt azt írta, hogy "Ézsok elhunyt szentnek teste feltámadt" (Mt 27:52) Krisztus feltámadása után, "és amikor Lukács beszámolt István mártír-rhalásáról, azt írta, hogy István "Ézelaluvk" (ApCsel 7:60). Mind Pál, mind Péter a halált alvának nevezte (1Kor 15:51-52; 1Thessz 4:13-17; 2Pt 3:4).

A halál alvánki bibliái brázolása teljesen illik a halál természetére, ahogy a következők szövegei mutatják: 1. Akik alszanak, "intudatlanok. Éza halottak semmit nem tudnak." (Préd 9:7) 2. Alvásakor szánétel a tudatos gondolkodás. "Ézkimegyen a lelke... asznapon elvesznek az ő tervei." (Zsolt 146:4) 3. Az alvás vöget vet a mindennapi tevékenységnek. "ÉzSemmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcsesség nincs a Seolban, ahová menendő vagy." (Préd 9:12) 4. Az alvás elválaszt bennünket az öbren levőktől és tevékenységeiktől. "ÉzTöbb semmi részk nincs semmi dologban, amely a nap alatt történik." (8. vers) 5. A normális alvás az érzelmeket kizárja. "ÉzMind szeretetk, mind gyűlöletk, mind gerjedés immár elveszett." (8. vers) 6. Az alvók nem dicsőrik Istent. "ÉzNem a meghaltak dicsőrik az Urat." (Zsolt 115:17) 7. Az alvás feltételezi az öbredést. "ÉzEljő az Éra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az Ő szavát, és kijönek." (Jn 5:28-29)[3]

Az ember visszatér a porba. Ahhoz, hogy megörtsk, mi történik az emberrel, amikor meghal, ismernünk kell az ember alkotásait is. A Biblia szerves egységnek ábrázolja az embert (lásd e könyv 7. fejezetét). A lélek szö olykor az egész embert jelenti, máskor pedig az érzelmeket. Ezzel azonban nem azt tanja, hogy az ember kettő lélekből áll. Mert a test és a lélek csak egytt létezik; oszthatatlan egység alkot.

Az ember teremtésekor a föld porának (elemeinek) és az élet lehetőségek az egyes-tésköböl jött létre az ölö lény vagy lélek. Adám nem kapott lelket kettől, hanem ö volt ölö lélek (1Móz 2:7; lásd e könyv 7. fejezetét is). A halálkor ennek fordítottja történik: a föld pora az élet lehetősége nélkül a tudat nélküli embert vagy halott lelket jelent (Zsolt 146:4). A testet alkotó elemek visszatérnek a földbe, amelyből jöttek (1Móz 3:19). A léleknek nincs a testtől független tudatos léte; egy bibliái szöveg sem jelzi, hogy a halálban a lélek tudatos lényként tovább él. Valóban, "ÉzAmely lélek vötezik, annak kell meghalnia" (Ez 18:20).

A halottak tartózkodási helye. Az "testamentum háberk seol-nak, az Éjtestamentum pedig görögül hadsnek nevezi azt a helyet, ahova az emberek a halálukkor jutnak. A Szentírásban a seol a leggyakrabban a srt jelenti.[4] A hads jelentése a seol-hoz hasonló.[5]

Minden halott erre a helyre jut (Zsolt 89:49), igazak és gonoszak egyaránt. Jákob ezt

mondta: "Ézsaiás rva megyek fiamhoz a Sírba [seol-ba]" (1Máz 37:35). Amikor a föld megnyitotta "Ézsaiás szíjait", hogy elnyelje a gonosz királyt és társait, "Ézelevenen szíllnak alá a pokolba [seol-ba]" (4Máz 16:30).

A seol magába zárra az

egész embert, amikor az meghal. Amikor Krisztus meghalt, szállt a Sírba (a hadás-be), de a feltámadáskor lelke elhagyta a Sír-t (a hadást, ApCsel 2:27, 31 vagy seolt, Zsolt 16:10). Amikor David megkérte az Istennek, bizonyított tett arról, hogy kimentette lelkét "Ézsaiás rva [seol-ba] szíllak kázá" (Zsolt 30:4).

A Sír nem

az "intudatuknál levő emberek helye." [6] Minthogy a halál tulajdonképpen alvás, a halottak "intudatlan állapotban vannak a Sírban a feltámadásig, amikor a Sír (hadás) kiadja halottait (Jel 20:13).

A Ilek visszatér

Istenhez. Bár

a test visszatér a porba., a Ilek Istenhez tér vissza. Salamon azt mondta, hogy a halálban "Ézsaiás por földé lenne, mint azelőtt volt; a Ilek pedig megtérne Istenhez, aki adta volt azt" (Préd 12:9). (Az "j katolikus fordításban a 7. vers -gy szál: "Ézsaiás por visszatér a földbe, ahonnan jött, az "letető lehelet meg az Istenhez, aki adta". Ez áll az igazak és a gonoszok esetében egyaránt.

Sokak

elgondolása szerint ez a szöveg azt bizonyítja, hogy az ember lelki része tovább a halál után. De a Bibliában sem a hár, sem a "r" [ruach], illetve (pneuma) kifejezés nem jelent a testől független tudatos letre kápes, "rtelmes lnyt. Ezek a szavak inkább a "zleheletre" utalnak - az egyon lához nálkálzhetetlen "letszikra, az "let alapelemre, amely megeleveníti az állatot és az embert (lásd e kányv 7. fejezetét).

Salamon rta: "Az emberek

fiainak sorsa és az állatok sorsa egy és ugyanaz a sors. Amint ezek meghalnak, meghalnak azok is. Mindben egyforma az "letető lehelet (ruach), és nincs az embernek többje, mint az állatnak... Mindkettő ugyanarra a helyre jut. Mindkettő porbál lett, és minden visszatér a porba. "s ki tudja, vajon az ember fiainak "letető lehelete [ruach] felé szíll-e, és vajon az állatok "letető lehelete [ruach] felé, a földbe szíll-e?" (Préd 3:19-21 - "j kat. ford.). Tehát Salamon szerint a halálban nincs kálz "nbsg az ember és az állat lelke kázátt.

Salamon

kijelentése - hogy a Ilek (ruach) visszatér Istenhez, aki adta - jelzi, hogy az, ami visszatér Istenhez, egyszerűen az "let alapeleme, amelyet Ő adott. Semmi utalás nincs arra, hogy a Ilek vagy lehelet a testől független tudatos lny. Ez a ruach egyenlő az "let leheletével", amelyet Isten lehelt az első

emberbe, hogy megleven-tse, Állóvő tegye Állottel testét (v. 1M 2:7).

A Szent-rés

következő tan-tása. Sok becsületes keresztény, aki nem tanulmányozta a Biblia halálra szállítását, teljes tan-tását, nem tudja, hogy a halál a feltámadásig tartó alvás. Feltételezésük szerint a bibliai igazságok alátámasztják azt az elképzelést, hogy a lelkek a halál után Állottudattal bírják. Ha azonban figyelmesen tanulmányozzuk ezt a kérdést, felismerik a Biblia következő tan-tását, azt, hogy a halál az Állottudat megszűnését okozza.[7]

Á

A

spiritizmus. Ha a halottak teljesen Állottelnek, kikkel Állottnek Állottkezesbe a spiritizma médiumok?

Minden becsületes ember

elismeri, hogy a jelenségeknek legalább egy része csalás; de nem mindegyiket lehet Állott magyarázni. Nyilvánvaló, hogy valamilyen kapcsolat van a természetfeletti erők és a spiritizmus között.

1. A spiritizmus eredete. A spiritizmus akkor indult el, amikor Szent Állott elmondta első hazugságát Állottnak: "Bizony, nem haltok meg" (1M 3:4). Ez volt a lelkék halhatatlanságáról első prófétia. Ma világosra sok vallás akaratlanul is megismerteti ezt a tényt. Isten Állottéle azonban Állott hangzik: "Amely lelkék Állottkezik, annak kell meghalnia" (Ez 18:20). Sokan ezt az isteni Állottéletet az ellenkezőjre vélteltelték, vagyis Állott lelkék, még ha Állottkezik is, Állottkezik Állott".

A lelkék halhatatlanságát

hirdető Állott tan-tás vezetett ahhoz a hiedelemhez, hogy a halál Állottudatos Állott. Ahogy Állottuk, ezek az Állottfogalások teljesen ellentmondanak annak, amit a Biblia arról a témáról tan-t. Ezek a pogány filozófusok - főleg Platón - kerestek a keresztény hitvallásba a nagy hitehagyás idején (Állott 13. fejezet). Ezek a hiedelmek elterjedtek a kereszténységben, és ma is uralkodó nézetek.

A halottak

Állottudatos Állott hirdető tan sok keresztényt a spiritizmus elfogadására indított. Ha a halottak Állott, Állott Isten Állottben vannak, miért ne tudnának szolgálni lelkeket visszatérni a földre? Állott ha vissza tudnak járni, miért ne próbálnak meg kapcsolatba lépni velük, hogy meghallgassuk tanácsukat Állott iránt; vagyis, hogy elkerüljük a szerencsétlenséget; vagy hogy

megvisszataljanak bűnünkben?

Ezekre az írók írták

Sőt az angyalok (Jel 12:4, 9) kapcsolatba lépnek emberekkel, hogy elfogadják velük családjukat. Spiritizista szövegeken keresztül az által megszövegeztettek elhunyt rokonokat és barátokat, színtelen vigaszt és bizonyosságot hozva az élőeknek. Időnként megírtak nekik bekövetkező eseményeket, és beteljesedések híreit ad a szavaikkal, s így az általuk hirdettek szövegei eretnokok a hitetlenek számára, és így az általuk mondottak a Bibliának és Isten tervének. Sőt, miután elmozdította a gonosz ellen valódi korlátokat, akadályt nélkül fordíthatja el az embereket Istentől, a biztos pusztulás útjára terelve őket.

2.

Az írók a spiritizmustól. Nem szövegezik, hogy a spiritizmus bárkit is megtevésszen. A Biblia világosan felfedi, hogy az illúziós csalások. Amint láttuk, a Biblia elmondja, hogy a halottak nem tudnak semmit; hogy ártatlanul fekszenek a sírban.

A Biblia nyomatékosan

megtiltja a halottakkal vagy a szellemvilággal való kapcsolat minden káros letétét. Azok, akik azt állítják, hogy kapcsolatuk van a halottakkal, mint ahogy azt a spiritizista médiumok mondják ma, valójában a "halottidőzőkkel" érintkeznek, akik "szellemi lelkek" (3Máz 19:31; v. 5Máz 18:10-11). Az írás ezt a tevékenységet utálatosságnak nevezi, és azoknak, akik ezt gyakorolták, halállal kellett lakolniuk (3Máz 19:31; 20:27; v. 5Máz 18:10-11).

Írók írták

jellemezte a spiritizmus balgaságait: "Ha ezt mondják tinóktek: Tudokozatok a halottidőzőktől és a jövendőmondóktól, akik sipognak és suttognak, hájt nem Istentől tudokozdik a nép? Az élőket a halottaktól kell tudokozni? A tanításra és a bizonyosságtalra hallgassatok! Ha nem ekként szólnak azok, akiknek nincs hajnaluk" (Írók 8:19-20). Csak a Biblia tanításai valódik meg a keresztényt e káros írtakban ellenállhatatlan csalások ellen.

3. A spiritizmus megnyilvánulásai. A Biblia egy sor spiritizista

tevékenységről tesz említést - kezdve a fáraó jövendőmondását, a ninivei és babiloni varázslóktól, csillagjósoktól és bűbájosoktól az izraeli varázslókig és médiumokig -, és mindet elítéli. Példa erre az endori halottidőző által tartott szöveg, a Saul rászórtára végzett szellemidőzős, amivel ezt a fejezetet kezdtek.

A

Szentírás ezt mondja: "Megkérdezte Saul az Urat, de az írás nem felelt neki sem ájlomlás, sem az Urim, sem a próféták által" (1Sám 28:6). Istennek tehát semmi kárja nem volt ahhoz, ami Endorban történt. Sault becsapta egy démon, aki megszövegezte a halott Sámuel. A király nem az igazi Sámuelt látta. A halottidőző egy idős ember alakját látta, máig Saul csak "megismerte" vagy

kikénevetkezett, hogy az csak Sámuel lehet (14. vers).

Ha elhisszák azt, hogy az a jelenség valóban Sámuel volt, azt is el kell hinnünk, hogy boszorkányok, varázslók, szellemidézők, bűvészek, spiritisták vagy halottidézők elő tudják hívni a halott igazakat, bárhova mentek is halálukkor; és azt is el kell fogadnunk, hogy az istenfő Sámuel állapottal volt a földön, mert az idős ember "a földből" jött fel (13. vers).

Ez a széjnsz nem reményt adott Saulnak, hanem kétségbe ejtette. Másnap állnyilkosságot kénevetett el (1Sám 31:4). De az áll-tálagos Sámuel megénevendéte, hogy azon a napon Saul és fiai vele lesznek (1Sám 28:19). Ha igazat mondott volna, arra kellene kénevetkeztenünk, hogy a halál után az engedetlen Saul és az igaz Sámuel egy helyre kerültek. De inkább arra a kénevetkezésre kell jutnunk, hogy egy gonosz angyal hozta létre e széjnszon tételt megvesztő eseményeket.

4. Az utolsó család.

A máltban a spiritizmus megnyilatkozásai az okkultizmus világára szorítottak, de jobban a spiritizmus "keresztény" megjelenési formát állt, hogy megvesztesse a keresztény világot. Azt áll-tva, hogy elfogadta Krisztust és a Bibliát, a spiritizmus a hívők rendkélveszélyes ellenséggé vált. Kérmfontan és megvesztően dolgozik. A spiritisták és a Bibliát a meg nem állult szé-tetsése szerint magarázzák, hogy komoly és láfontosságú igazáigát hatállstalan-tsák. Azt hirdetik, hogy Isten legfontosabb tulajdonsága a szeretet, de azt gyenge érzélgösséggé alacsony-tják, és nemigen tesznek állállnbséget a já és a rossz kénevetett. Azt nem veszik figyelembe, hogy Isten igazáigos; hogy kénehoztatja a bűnt, és azt sem, hogy szent állrvéne mit kénevetel. Az embereket arra tan-tják, hogy a T-zparancsolatot holt áll-rállsnak tarták. A spiritizmus tetszős, megbabonáz mesái foglyul ejtik az álléseket, és az embereket arra állstállnzik, hogy ne fogadják el a Bibliát állállk alapjaként."[8]

Ezálltal

bizonytalanná lesz, hogy mi a já, és mi a rossz, és bárk vagy bármilyen helyzet vagy kultúra az "igazáig" zsínrmállkállvállhat. Minden ember istenállvállhat, teljes-tve állállnnak azt az állállretét, hogy "žolyanok lesztek, mint az Isten" (1Máz 3:5).

Előttünk áll

megprállálltálls ideje", "amely az egész világra eljő, hogy megprállállja a föld lakosait" (Jel 3:10). Sállálln nemsokára nagy jeleket és csodákat fog álltrehozni; málg egy utolsó erőfeszálltáll tesz a világ megvesztállsére. E mesteri csalállsráll szállva állállnos ezt mondta: "állálltam... állállrom tisztálltalan lelket... állállkállkhoz hasonállkat... állállrdállgi lelkek azok, akik jeleket tesznek; akik elmennek a Fállálldnek és az egész vilállgnak állálllyaihoz, hogy egybegyálltsállk azokat a mindenhatáll Isten ama nagy napállnak viadalállra" (Jel 16:13-14; álláll. 13:13-14).

Csak azok menekülhetnek meg, akiket Isten hatalma megtart, mivel megerősítették értelmüket a Szent-rájs igazságával, és csak azt fogadták el egyedüli tekintélyként. Mindenki májs, aki nem részesül ebben a védelemben, áldozatul esik annak a csalájsnak.

Az első és második halál. A

második halál a meg nem tört bűnségek végső büntetése, akiknek a neve nincs beírva az élet könyvébe, ami az ezer esztendő végén kerül be (lásd a 26. fejezetet). Ebből a halálból nincs feltámadás. Sőt, a gonoszok elpusztításával együtt a bűn is megsemmisül, és halál sem lesz többé (1Kor 15:26; Jel 20:14; 21: 8). Krisztus megígérte, hogy "és az az igazság, hogy az első második halál" (Jel 2:11).

A második

halál szent-rájsi meghatározása alapján hihetjük, hogy az első halál az, ami a dajm bűne kerülveben mindenkit elár - kivéve azokat, akik elragadtatnak. Az első halál "és a bűn elkorcsos-tá hatásoként természetesen sítja az emberiséget." [9]

Á

A feltámadás

A

feltámadás "és az élet és személynég teljességének helyreállítása a halál után". [10] Mivel az emberiség a halálnak, feltámadásra van szükség, hogy a sár után újra állhessen. Az "és" - és "és" Ástestamentumon Ájt Isten hárnékei kifejezték, hogy hisznek a feltámadásban (Já^{3b} 14:13-15; 19:25-29; Zsolt 49:16; 73:24; Ása 26:19; 1Kor 15).

A feltámadás bizonyossága

reményt ad arra, hogy töl a jelenlegi világon, amelyben mindenkinek halál a sorsa, boldogabb jövő vár rájnk.

Krisztus

feltámadása. A

halott igazak halhatatlan életre való feltámadása szoros kapcsolatban van Krisztus feltámadásával, mivel a feltámadt Krisztus az, aki végül feltámasztja a halottakat (Jn 5:28-29).

1. Fontossága. Mi történt volna, ha Krisztus nem

támadt volna fel? Pál állsszefoglalja a kerülvezményeket: a) Nem volna értelme az evangélium hirdetésének: "és Ha... a Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk" (1Kor 15:14). b) Nem volna bocsájnát a bűnsékre: "és Ha... Krisztus fel

nem tért meg... [akkor] még bűneitekben vagytok" (17. vers). c) Nem lenne Őrtelme Jézusban hinni: "Ha... Krisztus fel nem tért meg, hiába valaki a ti hitetek" (17. vers). d) Nem lenne egyetemes feltételezés: "Ha az Őrt Krisztusra hirdettetik, hogy a halottak közül feltételezett, mimond mondják nem melyek tiktettek, hogy nincsen halottak feltételezése?" (12. vers). e) Nem reménykedhetünk a sáron teli Őletben: "Ha... Krisztus fel nem tért meg... akik a Krisztusban elaludtak, azok is elvesztek" (17-18. vers).[11]

2.

Testileg valószínűleg feltételezés. Az a Krisztus, aki előjött a sárba, ugyanaz a Jézus volt, aki itt a földön testben Őlt. Most megdicsőült teste volt, de az is valószínűleg test volt. Olyan valószínűleg volt, hogy senki sem vett Őszre semmi különbséget (Lk 24: 13-27; Jn 20:14-18).

Jézus tiltakozott az

ellen, hogy valamilyen lélek vagy szellem volna. Ezt mondta tanítványainak: "Légytek meg az Őn kezeimet Ős lábaimat... tapogassatok meg engem, Ős légytek meg mert a léleknek nincs hős csontja, amint látjátok, hogy nekem van!" (Lk 24:39). Testi feltételezése valószínűleg bizonyítékra evett is előttük (43. vers).

3.

Hatása.

Feltételezés erővel tette be Krisztus tanítványait. A gyenge Ős rőm emberek csoportját bitor apostolokká formálta, akik Urukort birtok megtenni (Fil 3:10-11; ApCsel 4:33). Ennek eredményeként vállalt misszió munkájukat megrázta a római birodalmat, Ős felforgatta a világot (ApCsel 17:6).

ÉszKrisztus feltételezésének

bizonyossága adott Őt Ős erőt az evangélium hirdetésének (v. Fil 3:10-11). Péter Őgy beszélt Ő Jézus Krisztusnak a haláláról valószínűleg, mint ami Ő Ő reményesget Ő breszt a hősökben (1Pt 1:3). Az apostolok az Ő feltételezésének bizonyítékra rendelt embereknek tekintettük magukat (ApCsel 1:22), Ős a Krisztus feltételezéséről szóló tanításukat az Ő "testamentum messiási próféciájára alapozták (ApCsel 2:31). "Az Ő Jézus feltételezésének személy szerinti tanítását tudtuk nagy erővel' bizonyosságot tenni (ApCsel 4: 33). Az apostolok felkeltettük a zsidó vezetők ellenállását, amikor hirdették Ő Jézusban a haláláról valószínűleg (2. vers). Péter, amikor a Szanhedrin elé időztük, megmondta, hogy Ő "a halottak reményesge miatt' van vőd alatt (ApCsel 23:6; v. Fil 24:21). A rómaiaknak Péter azt Őrta, hogy Jézus Krisztus Ő megbizonyított hatalmasan Isten Fiának... a haláláról valószínűleg feltételezése által' (Róm 1:4). A keresztény a keresztéggel tesz bizonyosságot - megrázta az apostol - a Krisztus feltételezésében valószínűleg hitéről (Róm 6:4-5)."[12]

A

köt feltételezés. Krisztus

azt tanította, hogy köt egyetemes feltételezés lesz: "Ézaz Őlet feltételezése" az igazság, Ős éza körhözött feltételezése" a gonoszok (Jn 5:28-29; ApCsel 24:15).

1. Feltámadás az

Életre. Azok,

akik az első feltámadáskor támadnak fel, boldogok és szentek (Jel 20:6). Ők nem fognak az ezer esztendő végén a tűznek tavában meghalni (14. vers). Az Életre és halhatatlanságra tártámadás (Jn 5:29; 1Kor 15:52-53) a második adventkor valósul meg (1Kor 15:22-23; 1Thessz 4:15-18). Azok, akik ebben részesülnek, tártámadás nem halhatnak meg (Lk 20:36), hanem tártámadásukra egytől lesznek Krisztussal.

Milyen

lesz a feltámadt test? Krisztushoz hasonlóan a feltámadt szenteknek valóságos testük lesz. És ahogy Krisztus megdicsőült lényeként támadt fel, ez tártámadásuk majd az igazakkal is. Pál azt mondta, hogy Krisztus átváltotta a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez" (Fil 3:21). A meg nem dicsőült testet "északi testnek", a megdicsőült testet "észlelki testnek" nevezi. Az előbbi halandó és romlandó, az utóbbi halhatatlan és romolhatatlan. A halandóbbá váló halhatatlanná válás egy pillanat alatt tártámadásuk a feltámadáskor (lásd 1Kor 15:42-54).

2. Feltámadás a

kárhozatra. A

gonoszok a második egyetemes feltámadáskor támadnak fel, ami az ezer esztendő végén lesz (lásd e kinyv 26. fejezetét). Ezt a vég-támadás kárhozat kárveti (Jn 5:29). Ekkor támadnak fel azok, akiknek a neve nincs az Élet kinyvában, és átvettetik a tűznek tavába". Ez a második halál" (Jel 20:15, 14).

Elkerülhetők

volna ezt a tragikus vég. A Szent-rés főlrethetetlenül elmondja a menekülők Isten általi kárvit: "Értéketek meg, és forduljatok el minden vétkektől, hogy romlásotokra ne legyen gonoszságotok. Vessétek el magatokat minden vétkeket, amelyekkel vétkeztek, és szerezzetek magatoknak új szívet és új lelket! Miért halnátok meg?... Mert nem győztétek a meghalt halálban, ezt mondja az Őr Isten. Értétek meg az Ért, és Értétek!" (Ez 18:30-32).

Krisztus azt gárv, hogy

északi győz, annak nem árt a második halál" (Jel 2:11). Azoknak, akik elfogadják Jézust és az általa kárvit ádváltást, leghatatlan tártámadásban lesz részesülők, amikor visszajárvn. Uruk és Megváltásuk társaságában sohasem márv boldogságban fogják tártámadni az tártámadással.

Á

Lábjegyzet

Á

1.

Â

â€žImmortality", SDA Encyclopedia, jav. kiad., 621. oldal.

2.

Â

A szájzadok folyamán szájmos vallás - evangélikus, református, anglikán, baptista, kongregacionista, presbiterianus, metodista stb.) - kivételül keresztny egyéniségi magyarizáltak a feltételes halhatatlanság bibliai tanítását. A legkivételülbbak közül voltak a következők: a XVI. században - dr. Martin Luther, William Tyndale, John Frith, George Wishart; a XVII. században - Robert Overton, Samuel Richardson, John Milton, George Wither, John Jackson, John Canne, John Tillotson Őrsek, dr. Isaac Barrow; a XVIII. században - dr. William Coward, Henry Layton, Joseph N. Scott orvos, dr. Joseph Priestly, Peter Pecard, Francis Blackburn esperes, William Warburton pásztor, Samuel Bourn, dr. William Whiston, dr. John Tot-tie, Henry Dodwell professzor; a XIX. században - Timothy Kendrick pásztor, dr. William Thomson, dr. Edward White, dr. John Thomas, H. H. Dobney, Richard Whately Őrsek, Henry Alford dŐkán, James Pan-ton Ham, Charles F. Hudson, dr. Robert W. Dale, Frederick W. Farrar dŐkán, Herman Olshausen, Canon Henry Constable, William Gladstone, Joseph Parker, John J. S. Perowne pásztor, Sir George G. Stokes, dr. W. A. Brown, dr. J. Agar Beet. dr. R. F. Weymouth. dr. Lyman Abbott, dr. Edward Beecher, dr. Emmanuel Petavel-Olliff, dr. Franz Delitzsch, Charles J. Ellicot pásztor, dr. George Dana Boardman, J. H. Pettingell; a XX. században Canon William, H. M. Hay Aitken, Eric Lewis, dr. William Temple, dr. Gerardus van der Leeuw, dr. Aubrey R. Vine, dr. Martin J. Heinecken, David R. Davis, dr. Basil F. C. Atkinson, dr. Emil Brunner, dr. Reinhold Niebuhr, dr. T. A. Kantonen, dr. D. R. G. Owen. Lásd Question on Doctrine, 571-609. oldal; Froom, The Conditionalist Faith of Our Fathers (Washington, D. C.; Review and

Herald, 1965, 1966), 1. kötet 2. kötet

3.

Á

Ásd "Death", SDA Bible Dictionary, jav. kiad.,
277-278. oldal

4.

Á

R. L. Harris, "The Meaning of the Word Sheol as Shown by
Parallels in Poetic Text," Journal of the Evangelical Theological Society;
1961. december, 129-135. oldal; Ásd még SDA Bible Commentary,
jav. kiad., 3/999. oldal

5.

Á

Lásd még például SDA Bible Commentary, jav. kiad.,
3/387. oldal

6.

Á

Egyetlen kivétel, amikor a seol jelképesen (lásd Ez 32:21) vagy a hadsereg egy példázatban szerepel (Lk 16:23). A seol tényleg mint hatvanszor fordul elő az Ótestamentumban, de sehol sem utal a halál utáni büntetés helyére. Ez az elképzelés inkább kapcsolódott a gyehennához (Mk 9:43-48), és nem a hadsereghoz. Csak egy kivétel van (Lk 16:23). Lásd még SDA Bible Commentary, jav. kiad., 3/999. oldal

7.

Á

A következő szakaszokat problematikusnak gondolták a halál természetéről szóló bibliai tanítás szempontjából. De az alaposabb vizsgálata azt mutatja, hogy teljes összhangban vannak a Szentírás tényleges részével.

a) Rájhel halájlá. Rájhel halájláir³ a Szent-rájis azt mondja, hogy "Ézleke kimáone" (1M³z 35:18). Ez a kifejezés egyszerűen azt jelzi, hogy utolsó tudatos pillanataiban és utolsó lélegzetével fiának nevet adott. Más fordítások a-gy adják vissza: "Amikor már-már elszállt belőle a lélek, mert haldoklott..." (A^oj prot. ford.); "Amikor létele megszűnőben volt - meg kellett ugyanis halnia..." (A^oj kat. ford.)

b) Illés a halott fió. Amikor Illés imádkozott, hogy a sareptai vízgy fiának lelke térjen vissza, Isten a fió felledésével váglyasztott az imájára (1Kir 17:21-22). Ez volt a test és az életerő egyesülésenek eredménye. Egymást³ elkülönítve egyiknek sem volt létele, sem tudata.

c) Mázses megjelenése a hegyen. Mázses megjelenése a megdicsőülése hegyén nem bizonyították arra, hogy léteznek tudattal bárá³ lelkek, vagy hogy az ártatlan igaz halott a mennyben van. Ráviddel a megdicsőülése hegyi esemény előtt Jézus megmondta tanítványainak, hogy kizárólag egyesek nem halnak meg addig, míg meg nem látják az ember Fiát eljenni országában. Péternek, Jakabnak és Jánosnak beteljesedett ez az árgéret (Mt 16:28; 17:3).

Krisztus a hegyen "ézmakettben" megmutatta Isten dicső országát. Krisztus, a dicsőség Királya, ott volt Mázessel és Illéssel. Ők képviselték a mennyek országának kőfőle polgárát. Mázses a halott igazakat képviselte, akik a második adventkor feltámadnak a sárban³, Illés pedig az élő igazakat, akik elragadtatnak a Mennybe, amikor kál, hogy meghaltak volna (2Kir 2:11).

Jádás bizonyítja, hogy Mázses kálán feltámadásban részesült. Mázses feltámadása és eltemetése után (5M³z 34:5-6) vita támad Mihály és az árdág kálzást Mázses testét (Jád 9). Mázsesnek a hegyen való megjelenéséből kávetkeztethető, hogy az árdág elvesztette a csatát, és Mázses feltámadt sárban³. Ő volt az első, akiről Krisztus feltámasztás hatalmának bizonyították^ont név szerint tudunk. Ez az esemény nem szolgál bizonyítottakul a lélek halhatatlanságának tana mellett. Inkább a test feltámadásának tanát támasztja alá.

d) A gazdag és Lázár példázata. Annak a történetnek a felhasználásával, amelyet Krisztus a gazdag emberről és Lázárról³ mondott, azt tanítják, hogy a halottak ántudatos állapotban vannak (Lk 16:19-31). Sajnos azok, akik ezt a-gy magyarázzák, nem veszik tudomásul, hogy ez példázat, aminek nem lehet minden részletét sz³ szerint venni. A példázatban a halottak testük részeivel - mint szemükkel, nyelvükkel és ujjakkal - egyért kapják meg jutalmukat, illetve bántetéseket; az igazak ábrahám kebelén lesznek, és a menny és a pokol hallátáig³on belül van egymást³; mindkét osztály halálakor kapja meg jutalmát, illetve bántetéseket - ellentétben Krisztus tanításával, amely szerint ez a második adventkor történetik meg (Mt 25:311; Jel 22:12).

De ez a tőrőrtőnet pőldőzet - Krisztus kedvelt tanő-tőisi mődszere. Minden pőldőzet cőljő bizonyos lecke megtanő-tőisa, ős amit Jőzus itt meg akart tanő-tani, annak nem volt semmi kőze a halottak őllapotőhoz. Ennek a pőldőzetnek az a tanulsőga, hogy fontos az Isten Igője szerint valő őlet. Jőzus megmutatta, hogy a gazdag ember belefeledkezett az anyagi dolgokba, ős nem tőrőrdőtt az őnsőget szenvedőkkel. ő-rőnk sorsunk a jelen őletben dől el, ős nincs mőisodik prőbaidő. A Szentő-rő is a megtőrőshez ős ődvőssőghez vezető kalauz, ős ha nem figyelőnk Isten Igőjőnek intőseire, nincs mőis, ami őrinthető lelkőnk. Krisztus ezekkel a szavakkal fejezte be a pőldőzetet: őőHa Mőzesre ős a prőfőtkra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak kőz ől feltőmad" (Lk 16:31).

Krisztus csupőjn felhasználta egyes fogalmakat egy jő ismert zsidő tőrőrtőnetből, amelyben a halottak tőrsalognak egymőssal. (Az őbrahm őbele ős a hadő nagyon hasonlő fogalom volt a zsidő hagyomőnyban. Lősd őőDiscourse to the Greeks Concerning Hades", Josephus' Complete Works, William Whiston fordő-tőisőban [Grand Rapids; Kregel, 1960], 637. oldal). Talőlunk a Bibliőban olyan pőldőzetet, amelyben a fők beszőlgetnek (Bő-r 9:7-15; vő. 2Kir 14:9). Senki sem prőbőlnő ezzel a pőldőzettel bizonyő-tani, hogy a fők tudnak beszőlni. Tehőit ne őrtelmezzők Krisztus pőldőzetőt őgy, hogy ellentmondjon annak a sokszorosan bizonyő-tott szentő-rősi igazsőgnak ős Krisztus szemőlyes tanő-tőisőnak, amely szerint a halő alvőis.

e) Krisztus ő-gőrete a latornak. Krisztus a kereszten ezt ő-gőrete a latornak: őőBizony mondom nőked: ma velem leszel a Paradicsomban" (Lk 23:43). A Paradicsom nyilvánvalőan azonos a mennyel (2Kor 12:4; Jel 2:7). Ahogy a fordő-tőisban megjelenő szőveg mondja, Krisztus a Mennybe megy azon a pőnteken, hogy Istennő legyen, ős ezek szerint a lator is. De a feltőmadő is hajnalőjn Krisztus maga mondta a lőba elő borulő Mőriőnak: őőNe illess engem; mert nem mentem mőg fel az őn Atyőmhoz; hanem menj az őn atyőmfiaihoz, ős mondd nőkik: Felmegyek az őn Atyőmhoz ős a ti Atyőjtokhoz, ős az őn Istenemhez ős a ti Istenetekhez" (Jn 20:17). Az angyal szavai jelzik, hogy Krisztus a hőt vőgőn a ső-rban volt. őőJertek, lőssőjtok a helyet, ahol fekődt vala az ősr" (Mt 28:6).

Ellentmondott-e Krisztus őnmagőnak? Egyőltalőjn nem. E szőveg őrtelmezőst megoldők az ő-rősjelek. A Biblia korőbbi kőzirataiban nem voltak vesszők, kettőspontok vagy a szavak kőz őtt szőkőz ők. Az ő-rősjelek beiktatősa ős a szavak szőtvőlasztősa alaposan megvőltoztathatja a szőveg őrtelmőt. A Biblia fordő-tősi a legjobb megő-tőőstő szerint helyeztők el az ő-rősjeleket, de munkőjuk nem ihletett.

Ha a fordő-tőők, akik őltalőban nagyszerő munkőt vőgeztek, Lukőcs 23:43-ban a vesszőt nem a őőma" sző elő, hanem utőjna tettők volna, ez a szőveg nem mondana ellent a halőlrő sző ő tőbbi bibliai tanő-tőisnak. Krisztus szavai helyesen őrtelmezve ezt jelentik: őőBizony mondom nőked ma (ezen a napon, amikor bűnőzőkőnt meghalok), velem leszel a paradicsomban." Jőzus a bibliai tanő-tőissal ősszhangban biztoső-totta a latort, hogy vele lesz a Paradicsomban, amely ő-gőret az igazak feltőmadősa utőjn, Krisztus mőisodik adventjekor fog beteljesedni.

f) Elkértem az Úr Krisztussal lenni. "Nekem az Úr Krisztus, a meghalt és nyereség" - mondta Péter. "Mert szorongattatom e kettő között, kívánom inkább lenni az Úr Krisztussal lenni; mert ez sokkal inkább jobb" (Fil 1:21, 23). Vajon Péter azt gondolta, hogy a mennybe jut azonnal, amikor meghal?

Péter sokat írt az Úr Krisztussal való együttéről. Egyik levélben írt azokról, akik elaludtak Jézus által. A második adventkor - mondta - feltámadnak a halott igazak, és az élő igazakkal együtt elragadtatnak "az égi elmebe; és ekkor mindenkor az Úrral leszünk" (1Thessz 4:14, 17).

Ezzel a hitvallással látjuk, hogy a filippibeliekhez írt levelében nem ad részletes magyarázatot arról, mi történik, amikor valaki meghal. Csak kifejezést ad annak, hogy valaki elhagyja ezt a jelenlegi nyugtalan állapotot, és Krisztussal lenni, de semmit nem mond a halál és feltámadás közötti időről. Reményesül arra az úgyszólván pontosan, amely szerint az Úr azonnal elragadtatja az egyet, aki Jézussal. A halottaknak nem hosszú az az idő, ami eltelik attól kezdve, hogy a halál lezárta a szemüket, addig, amíg a feltámadáskor újra kinyitják. Mivel a halál után tudatlan alvó, ezért a halottak nem érzékelik az idő múlását, nekik úgy tűnik, hogy a feltámadás hajnala a haláluk utáni pillanatban jelen el. A hívők a halál nyereség; nincs többé a sötétség, megpróbáltatás és bánat. A feltámadás pedig a dicső halhatatlanság ajándéka.

8.

Á

White: A nagy kézdelem, 496. oldal.

9.

Â

â€žDeath", SDA Bible Dictionary, jav. kiad., 278. oldal; vÃ¶l. Questions on Doctrine, 524. oldal.

10.

Â

â€žResurrection", SDA Bible Dictionary, jav. kiad., 935. oldal.

11.

Â

Questions on Doctrine, 67-68. oldal.

12.

Â

â€žResurrection", SDA Bible Dictionary, jav. kiad.,
936. oldal.